

Bäverns påverkan på växters diversitet

Wilhelm Osterman

Bävern utrotades i Sverige under 1800-talet på grund av storskalig jakt, men under början av 1900-talet blev den åter introducerad. Sen dess har bäverpopulationen snabbt vuxit sig stor och idag finns det mer än 100 000 individer i vilt tillstånd.

Bävern anses vara en ekosystemingör, vilket betyder att den omformar sin omgivning till stor omfattning. Den faller träd, gör dammar och orsakar översvämningar i stora områden. Detta kan ibland leda till konflikt mellan bäver och människans ekonomiska intressen, eftersom den förstör värdefull skog och översvämmar områden där folk bor. Men den kan också vara av stort värde för ekosystemet. Till exempel, när en bäver översvämmar ett område skapar den habitat för akvatiska växter, även kallade makrofyter.

Min studie inriktade sig på att bestämma vilka lokala faktorer som har störst påverkan på diversiteten av makrofyter i bäverdammar. Många faktorer kan vara avgörande för en damms diversitet, exempelvis substrattyp, nitrat- och fosforkoncentrationer i vattnet, dammens ålder, yttre störningar, vattendjup, och så vidare. Genom att undersöka vilka faktorer som har störst inverkan kan vi både lära oss mer om växternas krav för att växa och överleva, och hur bävern påverkar ekosystemet.

Tidigare studier på bäverns påverkan på växtsamhällen utförda på den nordamerikanska bävern (*Castor canadensis*) fastställde att dammens ålder har en definitiv påverkan på dammens biodiversitet, och att den ökar med tiden. Därför var detta också min hypotes. Min studie inriktade sig också på att kunna avgöra om studier på den nordamerikanska bäverns effekt på växtsamhällen kan tillämpas på den motsvarande europeiska arten.

Jag gjorde en inventering av växtarter i tolv bäverdammar i Sverige, utspridda till tre regioner. Genom att fördela 16-31 kvadratmeterstora rutor (där antalet rutor berodde på storlek) i varje damm, beräknade jag dammarnas diversitet och artrikedom.

Det jag fann var att dammar som har återkoloniserats efter att tidigare varit övergivna bäverdammar, hade högst diversitet. Vilken vegetationszon som dammen var belägen i hade inverkan på dammarnas artsammansättning. Däremot kunde det inte sägas om dammens ålder hade någon betydelse.

Fler studier måste göras för att säkert kunna bestämma bäverns inverkan på växtsamhällen och deras diversitet. Jag anser att studier gjorda på nordamerikansk bäver inte kan användas eftersom kontinenternas flora skiljer sig mycket från varandra. Historiska händelser av störningar, så som rekolonisation, har stor inverkan. Det återstår däremot att undersöka vilken nivå av störningar som bäverdammar har utsatts för och vilken inverkan tidsintervallet mellan kolonisationer har, innan man kan dra mer precisa slutsatser.